

Förslag

till

Förordning angående vissa jernvägsaktiebolags konkurs

afgifvet

af den dertill utaf Kongl. Maj:t förordnade komité.

STOCKHOLM

TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET

1879.

STORMÄKTIGSTE, ALLERNÅDIGSTE KONUNG!

Sedan komitén för utarbetande af förslag till erforderliga stadganden om säkerhet i jernvägar och andra dermed jemförliga anläggningar dels genom nådigt bref den 3 Januari innevarande år med anledning af derom

gjord underdånig hemställan blifvit bemyndigad att jemväl utarbета förslag till stadganden beträffande vissa delar af konkursförfarandet i fråga om jernvägar, i hvilka säkerhet blifvit lemnad, dels ock genom skrifvelse samma dag från Hans Excellens Herr Statsministern och dåvarande Chefen för Justitiedepartementet, enligt uppdrag af Kongl. Maj:t, blifvit anmodad att i ett sammanhang taga i öfvervägande frågan om hvilka särskilda föreskrifter må finnas lämpliga för utredning af tillgångar, som blifvit till borgenärers förnöjande afträdde ej mindre af jernvägsegare än af enskilda banker och andra dermed jemförliga bolag och affärsfirmor, samt att i detta ämne afgifva de förslag, hvartill komitén funne anledning, får komitén, hvilken under arbetets fortgång vunnit den öfvertygelse, att de stadganden i ämnet, som med afseende å enskilda banker och andra dermed jemförliga bolag och affärsfirmor kunna finnas erforderliga, icke kunna lämpligen intagas i den författning, hvilken är afsedd att gifva nödiga bestämmelser angående konkursförfarandet i fråga om jernvägar, härmed i underdånighet afgifva förslag till förordning angående vissa jernvägsaktiebolags konkurs jemte motiv; skolande komitén, så fort ske kan, inkomma med förslag till de bestämmelser angående konkursförfarandet i fråga om enskilda banker och dermed jemförliga bolag och affärsfirmor, hvilka enligt komiténs åsigt kunna anses behöfliga.

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåtar

PEHR EHRENHEIM.

L. Annerstedt.

O. R. Themptander.

J. V. Arnberg.

L. W. Lothigijs.

Stockholm den 24 November 1879.

FÖRSLAG

till

Förordning angående vissa jernvägsaktiebolags konkurs.

I sådant jernvägsaktiebolags konkurs, hvarom här nedan i 1 § för-
måles, skola, jemte hvad lag och författningar innehålla, som icke strider
mot denna förordning, tillämpas följande särskilda föreskrifter:

1 §.

Har jernvägsaktiebolag, som eger jernväg, för hvars anläggning
Konungen medgifvit rätt till förvärfvande af erforderlig mark enligt gäl-
lande författningar om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof,
afträdt sin egendom till konkurs, skall Rätten eller domaren genast för-
ordna lämplig person att, intill dess gode män blifvit utsedde, handhafva
jernvägens förvaltning och bevaka konkursboets angelägenheter samt att
i förvar taga bolagets böcker och andra handlingar, som dess rörelse
angå. Den, hvilken sådant förordnande erhållit, åligge att under tiden,
så vidt ske kan, låta underhålla trafiken å jernvägen.

Varder annan än den, som domare- eller tjensteed aflagt, enligt
denna § förordnad, svärje inför Rätten eller domaren att han det upp-
drag redligen fullgöra skall; och hafve sedan samma pligt och njute lika
skydd, som enligt lag tillkommer dem, hvilka Rättens ärenden gå.

2 §.

Rätten eller domaren göre ofördröjligen hos Konungens Befallningshafvande i länet anmälan om konkursen, och förordne Konungens Befallningshafvande en skicklig och vederhäftig person att såsom god man och syssloman i konkursboets förvaltning deltaga med de gode män och sysslomän, som utses på sätt konkurslagen stadgar.

Den, hvilken sålunda förordnad blifvit, ege lika med Rättens ombudsman befogenhet att hos Rätten anmäla, om annan god man i konkursen eller medsyssloman visar motvilja eller försummelse vid fullgörande af sitt uppdrag.

På Konungens Befallningshafvande ankomme att, när så skäligt pröfvas, entlediga den, som af Konungens Befallningshafvande enligt denna § blifvit tillsatt, och i hans ställe annan förordna. Deröfver må klagan ej föras.

3 §.

Då kallelse utfärdas till det förhör, hvarom i 39 § konkurslagen stadgas, låte Rätten eller domaren jemväl kungörelse om tid och ort för förhöret i allmänna tidningarne införas.

4 §.

Trafiken å jernvägen skall under konkursen, så vidt ske kan, underhållas.

Der under tiden före den auktion, hvarom i 9 § förmåles, erforderliga medel saknas för trafikens underhållande, skola gode männen eller sysslomännen ofördröjligen sammankalla borgenärerna att höras, huruvida de eller någon af dem vilja sådana förskjuta.

5 §.

Borgenär, som, på sätt särskildt är stadgadt, för sin fordran har förmånsrätt i jernvägen inskrifven eller erhållit inteckning i jernvägen, eller hvars ansökan om inteckning är hvilande, och hvilken ej vill njuta betalning ur annan konkursboets egendom, än den, hvori han har pant- eller förmånsrätt, vare ej pliktig att sin fordran i konkursen bevaka. Der borgenär visar sig innehafva sådan fordran, vare han ändock berättigad

att med öfrige borgenärer deltaga i val af sysslomän och i beslut, som antingen rör den egendom, hvari han eger pant eller förmånsrätt, eller ock eljest inverkar på hans rätt.

Göres vid sammankomst anmärkning mot sådan borgenärs fordran, ege han likväl rätt att deltaga i val och beslut, som nämnda äro, intill dess annorlunda blifvit af Rätten förordnad. Om besvär deröfver att han i omröstning tagit del gälle hvad i 60 § konkurslagen stadgas angående besvär öfver beslut af borgenärer. Utan hinder af de anförda besvären gånge borgenärernas beslut i verkställighet, der ej förbud deremot från Rätten eller domaren kommer, eller beslutet angår försäljning af jernvägen och utgången af omröstningen finnes blifva olika, då de fordringar, hvilka besvären afse, samt de för dem afgifna röster inberäknas och då de icke beräknas.

6 §.

Borgenär, som för sin fordran har sådan inteckning eller förmånsrätt, som i 5 § sägs, vare ej skyldig att sin fordran beediga, der han ej vill begagna den till qvittning emot skuld, hvarför han hos jernvägsaktiebolaget häftar, och yrkande om edgång mot honom framställes i den ordning konkurslagen stadgar.

7 §.

Borgenär, hvilken för sin fordran har inteckning i jernvägen, ege ej att under konkursen erhålla utmätning å jernvägen eller att få jernvägen såld i annan ordning än i denna förordning sägs.

8 §.

Ackord må ej beviljas jernvägsaktiebolag.

9 §.

Efter inställelsedagen låte sysslomännen jernvägen med dertill hörande rörlig materiel och inventarier till stationer, verkstäder och andra byggnader utbjudas till försäljning å offentlig auktion. Sådan auktion må ej emo någon borgenärs eller gäldenärens vid sammankomst gjorda

bestridande uppskjutas längre tid än som till kungörelse derom nödig är, efter hvad om auktion å utmätt fast egendom är stadgadt. Ej må å den auktion jernvägen säljas, der ej köpeskillingen förslår till fulla gäldandet af de fordringar, hvilka skola med förmånsrätt ur jernvägen utgå, eller ock alla de borgenärer, hvilka ega sådan rätt och för sina fordringar ej skulle komma att njuta full betalning, till försäljningen lemna bifall.

10 §.

Varder ej vid den auktion, som i 9 § sägs, jernvägen såld, skall, der trafikinkomsterna förslå till bestridande af utgifterna för trafikens underhållande, jernvägen för konkursboets räkning förvaltas intill slutet af femte året efter det år, under hvilket inställelsedagen inträffat.

Inom de sista tre månaderna före utgången af nämnde tid skola de borgenärer, hvilka för sin fordran ega förmånsrätt i jernvägen, å sammanträde besluta, om jernvägen skall försäljas eller förvaltningen fortsättas under viss tid, som dock ej må sättas längre än till fem år; och skall förslag om förvaltningens fortsättande såsom antaget anses, derest antingen alla tillstädesvarande borgenärer, som för sina fordringar ega förmånsrätt i jernvägen, sig derom förenat, och deras fordringar utgöra två tredjedelar af det fordringsbelopp, hvilket skall med förmånsrätt utgå, eller ock fyra femtedelar af de vid sammanträdet tillstädesvarande borgenärer, hvilka ega sådan rätt, beslutet biträdt och dessa borgenärers fordringar jemväl utgöra fyra femtedelar af nyssnämnda fordringsbelopp. Lag samma vare i fråga om ytterligare fortsättning af jernvägens förvaltning.

11 §.

Under den tid, som jernvägen enligt 10 § för konkursboets räkning förvaltas, må likväl de borgenärer, hvilka för sin fordran ega förmånsrätt i jernvägen, med den röstöfvervigt, som i nämnda § sägs, besluta att jernvägen med dertill hörande rörlig materiel och inventarier till stationer, verkstäder och andra byggnader skall före förvaltningstidens utgång säljas, antingen ovilkorligen eller med vilkor att derför kan erhållas ett pris, som ej understiger af borgenärerna i sådant afseende bestämdt belopp; och skall försäljningen ske i den ordning, som för jernväg, den der blifvit utmätt, särskildt är stadgadt. Göres vid auktion anbud, hvilket, enligt hvad i utsökningslagen stadgas, må antagas, och hvilket ej under-

stiger det af borgenärerna bestämda beloppet, varde jernvägen såld. Göres ej sådant anbud, skall beslutet om jernvägens försäljning anses förfallet.

12 §.

Har ej jernvägen blifvit såld vid den auktion, som i 9 § sägs, och äro trafikinkomsterna otillräckliga till utgifterna för trafikens underhållande, skola sysslomännen sammankalla samtliga borgenärer att besluta, huruvida förvaltningen af jernvägen skall fortgå eller icke. Öfverenskomna samtliga vid sammanträdet närvarande borgenärer att anskaffa nödiga medel för trafikens underhållande, eller vill någon eller några af borgenärerna medel dertill förskjuta, skall, der borgenärer, hvilka ega förmånsrätt i jernvägen med den öfvervigt af röster, som i 10 § sägs, besluta att förvaltningen skall fortgå, med jernvägens förvaltning förfaras på sätt i 10 § stadgas.

Kommer ej sådan förvaltning till stånd, skall jernvägen säljas i den ordning, som för jernväg, hvilken blifvit utmätt, särskildt är stadgad, der ej samtliga borgenärer, som ega förmånsrätt i jernvägen öfverenskomma om försäljning i annan ordning.

13 §.

Medel, som under konkursen kunna vara för trafikens underhållande anskaffade eller förskjutna, jemte ränta derå, dock ej öfver sex för hundra om året, skola ur konkursboet utgå i likhet med annan kostnad för jernvägens förvaltning.

14 §.

Skall jernväg, hvilken ej blifvit såld vid auktion, som i 9 § sägs, förvaltas för konkursboets räkning, bestämme borgenärerna huru lång tid de af dem valde syssloman skola innehafva sitt uppdrag. Vid nytt val kan syssloman, som skall afgå, återväljas.

Borgenärerna skola ock i ty fall utse revisorer för granskning af jernvägens förvaltning; och skola sysslomännen årligen sammankalla borgenärerna för att taga del af revisorernas berättelse. Borgenärerna meddele derefter sysslomännen ansvarsfrihet för förvaltningen under den tid revisionsberättelsen afser, eller instämme i motsatt fall klander mot för-

valtningen till den Rätt, under hvars dom konkurssaken lyder, inom tre månader från den dag, å hvilken den för beslut i anledning af revisorernes berättelse utsatta sammankomst upplöstes.

15 §.

Då jernvägen enligt 10 § för konkursboets räkning förvaltas, skall, sedan förvaltningskostnaden, utgifterna för trafiken och jernvägens underhåll samt öfrig nödig kostnad blifvit bestridda af den afkastning, jernvägen under konkursen lemnat, hvad derefter af afkastningen kan återstå, årligen utdelas; och åligge! sysslomännen att i samråd med Rättens ombudsman uppgöra förslag till sådan utdelning.

16 §.

I fråga om fordringar, för hvilka, enligt hvad särskildt är stadgadt, förmånsrätt i jernvägen åtnjutes på grund af beviljad eller sökt inteckning eller på grund af inskrifning af förmånsrätt, skall vid utdelning, hvarom i 15 § sägs, iakttagas:

att förfallen ränta skall utgå framför kapital, som eger lika förmånsrätt;

att af förfallna räntor, hvilka ega lika förmånsrätt, de, som under tidigare år till betalning förfallit skola utgå framför dem, som under senare år äro förfallna;

att, der räntan å en och samma fordran är förskrifven att utgå mer än en gång om året, det belopp, som under året tidigare till betalning förfallit, skall utgå framför det senare förfallna;

att för fordran, hvilken skall genom amortering under viss tid återgäldas, utdelning å kapitalet ej må utgå till högre belopp än som erfordras för att amorteringen må kunna, på det för densamma bestämda sätt, fullgöras;

att, der obligationslån skall återbetalas på det sätt, att till lånet hörande obligationer efter utlottning infrias, utdelning, som belöper å lånets kapital, skall användas till infriande af de utlottade obligationerna och, der utdelningen icke förslår till deras fulla gäldande, å dem fördelas i förhållande till deras belopp, hvarefter återstående kapitalfordran å dessa obligationer, intill dess de blifvit till fullo guldna, skall ingå i följande utdelningar med lika rätt som de till samma lån hörande obligationer, hvilka blifvit senare utlottade; samt

att, der obligationslån skall återbetalas genom uppköp af obligationer enligt viss amorteringsplan, utdelning, som belöper å lånets kapital, skall användas till sådant uppköp.

17 §.

Der obligationslån skall återbetalas efter utlottning af obligationer, skola sysslomännen tillse, att under förvaltningstiden utlottning varder verkställd i enlighet med derom gällande bestämmelser.

Skall obligationslån återbetalas genom uppköp af obligationer, åligge sysslomännen, när uppköp skall ske, att genom kungörelse i allmänna tidningarne infordra anbud från innehafvare af dylika obligationer å det belopp, som erfordras.

18 §.

Då förslag till utdelning, hvarom i 15 § sägs, blifvit upprättadt, skall, i fråga om förslagets granskning af borgenärerne, klander deremot samt pröfning af klander gälla hvad i konkurslagen om utdelningsförslag är stadgadt.

I fråga om verkställande af utdelning gälle likaledes hvad i konkurslagen bestämmes; dock att sysslomännen må kunna, der klander mot utdelningsförslaget blifvit anställdt, medgifva borgenär, hvars fordran utgår med förmånsrätt, lyftning utan borgen, såvida klandret ej afser sådan borgenärs rätt.

19 §.

Finna sysslomännen att ränta, hvilken skall med förmånsrätt utgå, kan vid förfallotiden, innan utdelningsförslag blifvit upprättadt, af influtna medel gäldas, utan att derigenom förfång sker borgenärer, hvilka enligt de i 16 § stadgade grunder ega lika eller bättre rätt till utdelning, ega sysslomännen på sitt ansvar att sådan ränta betala utan hinder deraf att utdelningsförslaget ännu ej blifvit upprättadt och vunnit laga kraft eller af domstol pröfvats.

20 §.

Visar jernvägsaktiebolaget under förvaltningstiden att å fordringar, som genom amortering under viss tid skola återgäldas och hvilka skola

med förmånsrätt ur jernvägen utgå, upplupna räntor och efter amor-teringsplanen förfallen del af kapitalet blifvit guldna samt att öfriga fordringar, hvilka skola med sådan rätt utgå eller hvilka blifvit i konkursen bevakade, äro betalda eller öfverenskommelse om betalningen af dem träffad, gifve Rätten eller domaren, sedan sysslomännen och Rättens ombudsman hörde blifvit, bevis att konkursen är nedlagd.

21 §.

Varder jernvägen för konkursboets räkning förvaltd enligt hvad i 10 § sägs, fastställe borgenärerna årliga arfvoden för Rättens ombudsman, sysslomännen och revisorerna.

Arfvode till sysslomännen skall bestämmas innan val af dem företages. Då nytt val sker, må dessförinnan beslut om arfvodets ändring af borgenärerna fattas.

22 §.

Med jernvägsaktiebolag förstås i denna förordning aktiebolag, som enligt af Konungen fastställd bolagsordning har till ändamål att anlägga eller eljest förvärfva jernväg.

23 §.

Denna förordning skall icke blifva gällande i de mål, som redan äro anhängiga då denna förordning träder i kraft.

På sätt vid förslaget till lag om inteckning i jernväg af komitén redan blifvit anfördt, torde kreditförhållandena för en del af redan befintliga enskilda jernvägar för det närvarande vara sådana, att man icke saknar skäl för antagandet, att med afseende å dem den ifrågasatta lagstiftningen angående säkerhet i jernväg erhåller sin egentliga betydelse endast i den händelse att med de föreslagna stadgandena om inteckning deri förenas bestämmelser, åsyftande att vid inträffadt obestånd af jernvägens egare åvägabringa en från det vanliga konkursförfarandet något afvikande form för fördelningen emellan borgenärerna af den insolventa jernvägsegarens tillgångar, och dymedelst möjliggöra att så vidt ske kan, oaktadt den inträffade konkursen, ej mindre trafiken på jernvägen upprätthålles än ock en fortgående förvaltning för konkursboets räkning bringas till stånd.

Ett hufvudsyfte med konkurslagens stadganden är nemligen, såsom bekant, att en hvar af fordringsegarne i konkursboet måtte, *så fort ske kan*, erhålla den utdelning, som å hans fordran belöper, och derföre skola enligt konkurslagens föreskrifter samtliga boets tillgångar, som icke utgöras af penningar, utan uppskof realiseras. För sådant ändamål stadgas bland annat dels att, sedan afgjort är att ackord ej kommer till stånd, må ej emot någon borgenärs eller gäldenärens bestridande försäljning af boets egendom uppskjutas längre tid efter inställelsedagen, än som till kungörelse derom är nödig, dels att en inteckningshafvare redan derförinnan kan erhålla försäljning af den fastighet, hvori han eger inteckning. Men genom dessa bestämmelsers tillämpning å jernväg blifver enligt komiterades åsigt samtliga inteckningshafvarnes rätt endast föga tillgodosedd. Ty då jernvägens särskilda delar äro af den beskaffenhet, att de endast i sammanhang med hvarandra bibehålla sitt egentliga värde, blifver det

enda fullt lämpliga sättet för realisationen af jernvägen äfven under konkurs, att jernvägen i sin helhet säljes, och i sådant syfte hafva jemväl stadgandena i det af komiterade afgifna förslag till förordning om särskilda föreskrifter angående utmätning af jernväg blifvit affattade.

Vid en dylik försäljning kommer dock i allmänhet att för inköp af jernvägen erfordras ett icke obetydligt disponibelt penningebelopp, och om derjemte tages i betraktande att konkursen och jernvägens derpå följande utbudande till försäljning antagligen komma att inträffa under en tid, då allmän brist på kapital inom landet är rådande, inses lätteligen, att vid en försäljning af jernvägen omedelbart efter inställelsedagen i konkursen spekulanternes antal måste blifva ytterst ringa och att sålunda icke någon garanti finnes, att icke en eller annan bland de större fordringsegarne å konkursauktionen kan inköpa jernvägen för ett pris, som icke står i något rimligt förhållande till den afkastning, som, efter hvad erfarenheten redan kan hafva gifvit vid handen, för framtiden är att påräkna.

Vid ett dylikt förhållande synes en så skyndsam försäljning af jernvägen, som konkurslagen eljest föreskrifver, för de smärre inteckningsinnehafvarne mången gång komma att medföra förlusten af deras fordringar i sin helhet eller åtminstone till största delen deraf. För bevarande af deras rätt torde derföre vara erforderligt att jernvägen under viss tid för konkursboets gemensamma räkning förvaltas, under hvilken tid för samtliga fordringsegare gifves rådum att vidtaga de åtgärder, som kunna finnas tjenliga till att förekomma det jernvägen blifver såld för underpris.

Beskaffenheten af de fordringar, hvilka antagligen komme att utgöra den långt öfvervägande delen af fordringsbeloppet i jernvägarnes konkurser, synes ock innebära ett berättigande att vidtaga några modifikationer i konkurslagens föreskrifter angående boets skyndsamma utredning och konkursens hastiga afslutning. De hittills vanliga formerna för anskaffande af medel utöfver aktiekapitalet till jernvägsanläggningar hafva varit statslån med återbetalningsskyldighet genom amortering under viss tid, samt upptagande af obligationslån, hvilkas återbetalning likaledes skall ske genom amortering; och utan fara att misstaga sig torde man kunna antaga att dessa former äfven för framtiden för nämnda ändamål hufvudsakligen komma till användning. Då vid dessa lån sålunda städse är öfverenskommet, att kapitalets återbetalning endast småningom skall ega rum, torde man kunna afvika från konkurslagens allmänna regel att ge-

nom konkursförfarandets öppnande samtliga fordringar skola betraktas såsom förfallna och, så vidt ske kan, liqvid af dem snarast möjligt ega rum, utan att derigenom något berättigadt anspråk af dylika fordringsägare i fråga om sättet för liqviden af deras fordringar trädes för nära. Snarare torde man kunna med skäl anse, att upprätthållandet af konkurslagens ovilkorliga föreskrift om försäljningen af massans tillgångar och deras skyndsamma utdelning bland borgenärerne skulle för de prioriterade borgenärer, hvilka, på grund deraf att jernvägslånets återbetalning skulle genom en under längre tid utsträckt amortering komma att ega rum, endast mot kapitalrabatt öfvertagit obligationerne, medföra en oförtjent vinst i alla de fall, der dessa genom banans omedelbara försäljning komme att utfå hela det nominela beloppet af deras fordringar; och detta kunde komma att inträffa, oaktadt jernvägsegare före konkursens början icke låtit komma sig till last någon försummelse i fråga om ränteliqviderna med afseende å dessa borgenärer.

Såsom ett ytterligare talande skäl för lämpligheten af det ifrågasatta förfarandet vid konkurs af jernvägsegare torde äfven kunna åberopas, att derigenom blifver möjligt att i sådana fall, der jernvägsegarens obestånd är förorsakadt endast af en öfvergående minskning i trafiken, förorsakad af en mer eller mindre långvarig ekonomisk kris inom landet, jernvägsegaren, derest sedermera under förvaltningstiden ökade trafikinkomster medgifva gäldande af de upplupna räntorna samt af den amortering, han enligt aftal är skyldig fullgöra, kan blifva i tillfälle att återfå jernvägen.

Till hvad redan blifvit anfördt kommer vidare att samhället i sin helhet måste hafva ett icke oväsentligt intresse deraf att den allmänna kommunikationsled, som utgöres af jernvägen, så vidt ske kan varder fortfarande vidmakthållen. Visserligen synes det icke vara förenligt med den i vårt land i öfrigt gällande rättsuppfattning eller med innehållet af de redan å jernvägsanläggningar beviljade consessionerne att, på sätt annorstädes förekommer, vid jernvägsegares insolvens låta staten genom en af offentlig myndighet tillsatt administrator öfvertaga jernvägens förvaltning och inskränka borgenärernes rätt till erhållande af utdelning utaf trafikinkomsternas öfverskott, eller att låta offentlig myndighet utan borgenärernes medverkan ombestyrja jernvägens försäljning till någon af staten godkänd ny egare. Men på nyssnämnde allmänna intresse torde dock rätteligen kunna grundas befogenhet att stadga det trafiken å banan skall, såvidt sådant kan ske utan förnärmande af enskilde fordringsegares rätt,

upprätthållas oaktadt det inträffade obeståndet samt att med afseende å förvaltningen af jernvägen under konkurstiden gifva sådana föreskrifter, som för ett dylikt upprätthållande af trafiken kunna anses vara af nöden.

På dessa grunder anse komiterade ett verkligt behof af särskilda föreskrifter i fråga om förfarandet vid inträffande obestånd af jernvägs-egare förefinnas.

I fråga åter om hvilka jernvägar dessa bestämmelser skola omfatta, hafva komiterade ansett sig böra i främsta rummet uppställa såsom vilkor för tillämpningen deraf, att för jernvägens anläggning expropriationsrätt skall hafva blifvit af Konungen medgifven. Jernvägar, hvilka utan erhållen expropriationsrätt åstadkommits, kunna nemligen antagas vara af den ringare betydelse och utsträckning att de rätteligen böra betraktas såsom adpertinenser till den industriela anläggning, för hvars behof de tillkommit, och hvars egare vanligen dem anlagt. Att vid sådant förhållande i fråga om dylika jernvägar några särskilda föreskrifter för det fall att deras egare råkat i obestånd icke lämpligen kunna gifvas, torde vara obestriddligt.

Men äfven en ytterligare inskränkning bör enligt komiterades åsigt göras vid tillämpningen af de ifrågavarande konkursföreskrifterna.

För det fall nemligen, att en jernväg, för hvars anläggning expropriationsrätt vunnits, tillhör en enskild person eller ett bolag, som har ett annat hufvudsakligt syfte än att drifva jernvägsrörelse, har det synts komiterade betänkligt att gifva särskilda regler för behandlingen af sådan jernväg under konkurs. Ty i detta fall kan lätteligen inträffa, att egaren till jernvägen har fordringsegare, hvilka skola gå framföre dem, hvilka hafva särskild förmånsrätt i jernvägen, och mången gång torde det blifva förenadt med synnerlig svårighet såväl att afskilja de kreditorer, som skola erhålla liqvid särskildt ur jernvägen, som ock att från gäldenärernes öfriga egendom fränkilja den, hvilken skall anses såsom tillhörande jernvägen. Då härtill kommer de förvecklingar af hvarjehanda slag, som otvifvelaktigt skulle uppkomma deraf, att i en sådan konkurs en del af egendomen blefve utbruten till en specialmassa, för hvars förvaltning särskilde regler skulle uppställas, — i hvilket afseende det torde vara nog att påpeka de förvecklingar, som i ett bruksbolags konkurs skulle uppkomma deraf, att jernvägens försäljning under längre tid uppsköttes och derunder lemnades helt och hållet obestämdt till huru stor del de fordringsegare, hvilka egde förmånsrätt i jernvägen, blefve derur betäckta, — hafva komi-

terade ansett tillämpningen af det särskilda förfarandet böra inskränkas till jernvägsaktiebolagen, det vill säga aktiebolag, som enligt af Konungen faststæld bolagsordning hafva till ändamål att anlägga eller eljest förvärfva jernväg. Till en sådan inskränkning anse sig ock komiterade hafva så mycket större skäl, som af alla svenska enskilda jernvägar af större betydighet för den allmänna rörelsen, komiterade veterligen, det endast är Frövi—Ludvika jernväg, som icke eges af svenskt jernvägsaktiebolag.

Innan komiterade härefter öfvergå till en närmare redogörelse för grunderna till de särskilda föreskrifter, hvilka funnits nödiga, har komitén ansett sig böra lemna en kortfattad redogörelse för de hufvudsakligaste bestämmelserna i ämnet uti några främmande länders lagstiftning, som med förevarande fråga sysselsatt sig:

Schweiz. Enligt den Schweiziska förbundslagen den 24 Juni 1874 kan panträtt, förvärfvad i jernväg, endast göras gällande i konkurs. I nämnda lag föreskrifves nemligen, att med panträttens realisation skall förenas liqvidation af jernvägsbolagets förmögenhet (art. 13). I följd deraf stadgas, att, då ränta eller kapital å förfallodag icke blifver gulden, panthafvare eger att hos förbundsdomstolen begära liqvidation (konkurs). Hvarje lån, äfven om det sönderfaller i partial-obligationer, anses såsom en enhet, hvarföre förbundsdomstolen, der yrkande om liqvidation framställes af en enskild obligationsinnehafvare, sammankallar samtliga innehafvare af obligationer hörande till samma lån för att besluta angående det framställda yrkandet; och eger majoriteten afgöra, huruvida liqvidation skall fordras. Har likväl bolaget under ett år underlåtit att liqvidera räntor eller förfallet kapital, är äfven den enskilde obligationsinnehafvaren berättigad att yrka liqvidation (art. 15). Är yrkande om liqvidation framställt, vare sig af pluraliteten eller, i nyssnämnda fall, af enskild fordringsegare, utsätter förbundsdomstolen för jernvägsbolaget en viss tid, högst sex månader, inom hvilken borgenärerne skola erhålla betalning vid äfventyr att jernvägen eljest blifver såld och förordnande gifvet om bolagets liqvidation. Likaledes förordnar förbundsdomstolen liqvidation af jernvägsbolag, då det sjelf förklarar sig insolvent.

Vid liqvidationens öppnande utnämner förbundsdomstolen en förvaltare af boet, hvilken står under domstolens uppsigt och ledning; och drager derjemte förbundsdomstolen försorg derom att trafiken å banan

icke afbrytes. Såväl panthafvarnes fordringar som lån upptagna mot partialobligationer, äfven om panträtt för dem icke blifvit beviljad, skola af förvaltaren i boet upptagas å förteckningen öfver boets skulder; innehafvarne af dylika fordringar äro befriade från skyldigheten att i konkursen bevaka sina fordringar.

Efter det förvaltaren af boet blifvit hörd, fastställer förbundsdomstolen i samråd med förbundsrådet och regeringarna i de cantoner, inom hvilka jernvägen ligger, ett minimipris för jernvägen jemte öfriga försäljningsvilkor. Förbundsdomstolen bestämmer och kungör tid och ort för jernvägens försäljning å offentlig auktion, hvarefter auktionen förrättas af förvaltaren af boet. Å auktionen antages endast anbud af sådana personer eller bolag, hvilka inför förbundsrådet visat tillräckliga garantier i fråga om förmågan att fullgöra de förpligtelser, de kunna komma att åtaga sig. Erhålles ej å auktionen anbud, som uppgår till minimipriset, besluter förbundsdomstolen efter konkursförvaltarens hörande, och, efter samråd med förbundsrådet, cantonalregeringarna samt bolagets fordringsegare, huruvida anbudet skall antagas eller ny auktion hållas. Varder ny auktion hållen och göres ej heller dervid anbud, som uppgår till minimipriset, kan förbundsdomstolen, efter det förbundsrådet, cantonalregeringarna och bolagets fordringsegare blifvit hörda, antingen besluta att det högsta anbud, som erhållits, skall antagas, eller ock vidtaga andra lämpliga förfoganden.

Af köpeskillingen för jernvägen jemte bolagets öfriga förmögenhet varda derefter borgenärerne godtgjorda i stadgad ordning.

England. Jernvägens materiel är undantagen från utmätning. En dom, hvarigenom betalningsskyldighet blifvit ålagd ett jernvägsbolag, verkställes sålunda, att af domstol tillsättes en »receiver», hvilken det åligger att med banans inkomster, sedan deraf trafikknaderna och andra nödvändiga utgifter blifvit bestridda, liqvidera bolagets skulder.

Derjemte finnas föreskrifter angående tvångsackord vid inträffad insolvens af jernvägsbolag, enligt hvilka hvarje särskild klass af fordringsegare är förbunden att antaga ackordet, derest förslaget derom godkännes af $\frac{3}{4}$ af de till klassen hörande fordringsegare. I öfrigt erkännes äfven af praxis, att i följd af bankrutt ett jernvägsbolag kan blifva upplöst samt jernvägen försäld.

I Nord-Amerikas Förenta Stater sker execution mot ett jernvägsbolag antingen genom tillsättande af en »receiver» eller »manager», hvilken sistnämnde eger vidsträcktare befogenhet med afseende å banans förvaltning än den förre, eller ock derigenom att banan blifver belagd med seqvester.

Huruvidt tvångsförsäljning af jernvägen i sin helhet kan ega rum till panthafvares förnöjande, är omtvistadt.

Tyskland. Enligt det förslag till lag angående panträtt och execution i jernvägar, hvilket den 3 April innevarande år blifvit förelagdt den tyska Riksdagen, men hittills icke blifvit af nämnde Riksdag slutbehandladt, är execution i enskilda föremål, som höra till den enhet, hvilken en privat jernväg med dess tillbehör förklarats utgöra, endast i det fall tillåten, att den myndighet, hvilken uppsigten öfver jernvägarne tillhör (Eisenbahn Aufsichtsbehörde), intygar, att executionen deri är förenlig med det fortsatta trafikerandet af jernvägen.

Formerna för execution i jernvägsenheten äro dels *tvångsförvaltning*, dels *tvångsförsäljning*, och den Amtsgericht, som är behörig att föra jernvägsboken, är äfven behörig domstol vid execution i fråga om jernvägen.

Med afseende å *tvångsförvaltningen* äro hufvudsakligen följande bestämmelser föreslagna: vid ansökan om tvångsförvaltning skall sökanden förete en förklaring af den myndighet, som har uppsigt öfver jernvägarne, att inkomsterna vid tvångsförvaltningen antagligen motsvara kostnaderna för förfarandet tillsammans med förvaltningskostnaden eller ock för nämnda kostnader ställa säkerhet, som enligt intyg af nämnda myndighet kan anses såsom tillräcklig.

Då tvångsförvaltningen blifvit förordnad, skola de personer, som »Eisenbahn Aufsichtsbehörde» bestämmer, förordnas till förvaltare, hvarjemte utstående trafikfordringar beläggas med beslag. Förvaltningen sker under ledning af Eisenbahn Aufsichtsbehörde. Sedan de fordringar, hvilka skola utgå med förmånsrätt framför de i jernvägsboken inskrifna fordringarna, blifvit först liqviderade, skall förvaltaren betala löpande ränta å jernvägsskulderna, med iakttagande af den olika förmånsrätt, som kan ega rum. Derefter skola till betalning förfallna obligationer infrias, der ej andra jernvägsskulder, som hafva bättre rätt än obligationerna, äro förfallna eller tvångsförsäljning af jernvägen förordnats eller egarens konkurs blifvit öppnad.

Tvångsförsäljning beslutes af domstolen, hvilken, efter det parter och Eisenbahn Aufsichtbehörde blifvit hörde, fastställer försäljningsvilkoren. Jernvägen kan endast säljas till den, som erhållit statens tillstånd att förvärfa jernvägen. Så framt i försäljningsvilkoren icke annorlunda bestämmes, blifver ej genom tvångsförsäljningen de jernvägsskulder förfallna, hvilka betäckas af köpeskillingen, utan köparen är skyldig att öfvertaga dem i afräkning på köpeskillingen.

I fråga om *konkurs* af jernvägsbolag stadgas, bland annat: vid konkursens början skall under ofvan angifna förutsättning tvångsförvaltning af jernvägen anordnas. Derest vid tvångsförsäljningsförfarandet upprepade auktioner icke leda till jernvägens försäljning eller enligt intyg från Eisenbahn Aufsichtsbehörde den jernvägsenhet, hvari jernvägsskulden inskrifvits, blifvit upplöst, öppnar konkursdomstolen, på begäran af fordringsägare eller konkursförvaltaren, ett liqvitationsförfarande, dervid de särskilda beståndsdelar, som ingått i den förra banenheten, skola såsom en särskild massa användas till gäldande af de fordringar, hvilka böra ur jernvägen utgå. Då liqvitationsförfarandet blifvit öppnadt utser konkursdomstolen en liquidator, och borgenärerne välja ett borgenärsutskott af minst tvenne personer. Liquidatorn åligger att försälja de särskilda beståndsdelarne i den förra banenheten, dervid i vissa fall samtycke af borgenärsutskottet skall inhemtas, samt att ombesörja utdelningen af inflytande tillgångar, i enlighet med jernvägsbokens innehåll, utan att bevakning är af nöden för fordringsegarne.

För att återkomma till komiterades förslag har, i fråga om de särskilda föreskrifter, hvilka kunna vara af nöden för vinnande af det mål komiterade åsyftat, i första rummet framställt sig spørgsmålet, huruvida ej detta bäst skulle kunna ske derigenom att vid inträffadt obestånd jernvägsaktiebolaget helt och hållet undantages från det allmänna konkursförfarandet och utredningen af ett dylikt gäldbundet bo grundades hufvudsakligen på de principer, som pläga betecknas med »*afveckling under administration*».

Enligt komiterades uppfattning är detta dock icke händelsen. Ty med undantag af vissa bestämmelser i fråga om realisationen af konkursboets egendom och några förvaltningsföreskrifter, hvilka dermed eller med jernvägens egenskap af allmän trafikled stå i oskiljaktigt sammanhang, torde öfriga stadganden i konkurslagen, såsom om egendomens afträdande till konkurs, om hvad till konkursbo rätteligen hör, om återgång af afstal, om fordringars bevakande i konkurs, och om rättegång deri och så vidare, vara oumbärliga och fullt lämpliga jemväl i fråga om insolventa jernvägsaktiebolag.

Att dylika bestämmelser skulle kunna saknas och att man skulle kunna inskränka sig till det fåtal af stadganden, hvilka återfinnas i de förslag till författning angående afveckling genom administration, som vid

senaste riksdagar blifvit väckta, kunna nemligen komiterade icke medgifva, utan antaga tvärtom att blotta angifvandet af ofvan uppräknade bestämmelser tillräckligt ådagalägger att genom ett dylikt förfarande, i alla sådana fall, der boets säkra tillgångar icke förslå till alla borgenärers fulla liqviderande eller der rättsförhållandena emellan gäldenären och hans borgenärer äro mer eller mindre invecklade och tvist underkastade, stor rättsosäkerhet och mycken förvirring skulle åstadkommas. Skulle man åter förfullständiga de hittills väckta förslagen om afveckling under administration, så att de komme att upptaga erforderliga föreskrifter jemväl i ofvan berörda afseenden, blefve det af nöden att i dessa förslag inrymma stadganden, motsvarande flertalet af dem som i konkurslagen förekomma, och måste förblifva nödiga för att under den kortare eller längre förvaltningen af det gäldbundna boet ordna borgenärernes rättsförhållanden.

Ej heller kunna komiterade inse, att de fördelar, som pläga anföras såsom förenade med administrationsförfarandet, — bättre resultat af realisationen och billigare kostnader än i konkursförfarandet, — icke skulle kunna vinnas äfven med bibehållande i öfrigt af sistnämnda förfarande. De föreskrifter, som i fråga om sättet för realisationen af konkursboets egendom och för beredande af möjlighet att fortfarande trafikera jernvägen äro behöfliga, kunna utan svårighet gifvas såsom särskilda föreskrifter att tillämpas i konkurs af jernvägsaktiebolag. Påståendet åter att konkurs ovilkorligen skulle vara förenad med kostnader vida öfverstigande dem, som administrationen kräver, synes icke rätteligen kunna grundas på de bestämmelser angående konkurskostnaderna, som förefinnas i gällande konkurslag, då i denna lag ej mindre bestämmes, att borgenärerne sjelfve ega utsätta arfvoden för konkursboets förvaltning, än ock borgenär eller gäldenär, som menar att arfvodet blifvit för högt beräknadt, berättigas att påkalla Rättens pröfning af hvilket arfvodesbelopp kan anses såsom skäligt.

Då härtill kommer, att i fråga om ett jernvägsaktiebolag näppeligen torde kunna anföras några så beskaffade skäl för önskvärdheten att undvika dess försättande i konkurs, som stundom kunna göras gällande beträffande enskilda personer eller bolag med annan slags verksamhet, samt att de tilläggsbestämmelser, hvilka med afseende å jernvägsaktiebolagen äro behöfliga, synas kunna utan svårighet gifvas under formen af ändringar i och tillägg till konkurslagen, hafva komiterade icke tvekat att välja en sådan form.

I det föregående är redan antydt, att hufvudändamålet med de sär-

skilda bestämmelserna angående konkurs af jernvägsaktiebolag är att genom beredande af uppskof med jernvägens ovilkorliga försäljning gifva samtliga borgenärerne rådrum att vidtaga de åtgärder, som för bevarande af deras rätt under för handen varande omständigheter kunna finnas vara af nöden. För vinnande af detta mål hafva komiterade föreslagit, att, såsom regel, jernvägen skall under viss tid, hvilken blifvit föreslagen till fem år, för konkursboets räkning förvaltas af sysslomän, angående hvilkas utväljande dessutom särskilda regler, något afvikande från konkurslagens bestämmelser, ansetts erforderliga. Under denna förvaltningstid hafva ej mindre borgenärerne rådrum att öfverlägga om lämpligaste sättet för bildande af ett nytt bolag för jernvägens öfvertagande samt att verkställa de åtgärder, som för sådant ändamål krävas, än ock gäldenären att, der sådant är möjligt, efter liqviderande af den enligt aftal förfallna gälden vare sig genom en rekonstruktion af bolaget eller genom ökade trafikinkomster åter inträda i besittning af sin egendom.

Vid utgången af den sålunda i lag bestämda tiden har fortsättandet af förvaltningen gjorts beroende deraf, att en kvalificerad pluralitet af de förmånsrättsegande borgenärerne sådant besluter. En hvar af de fordringsegare, som för sin fordran hafva förmånsrät i jernvägen, synes nemligen böra vara berättigad att fordra, att sedan det i ofvan angifna syfte lemnade rådrum gått till ända, utan att han kommit i åtnjutande af den honoin tillkommande rätt, den tvungna gemensamheten med öfrige fordringsegare, som förvaltningen för konkursboets räkning innebär, måtte upplösas och jernvägen säljas, samt köpeskillingen därför, så långt den förslår, användas till borgenärernes förnöjande; dock med den inskränkning i denna rätt, som af analogien med tvångsackordet torde kunna försvaras. Anser nemligen det långt öfvervägande flertalet af förmånsrättsegande borgenärer, att allas gemensamma fördel bäst betryggas genom en förlängning af förvaltningen under någon viss tid, synes den enskilde fordringsegarens anspråk att erhålla jernvägen försäld böra gifva vika, utan att någon rättskränkning derigenom kan anses honom tillskyndad. I oskiljaktigt sammanhang med de sålunda gifna bestämmelserna angående jernvägens fortsatta förvaltning för konkursboets gemensamma räkning står det af komiterade föreslagna stadgandet, att under förvaltningstiden det årliga öfverskottet af trafikinkomsterna skall i föreskrifven ordning utdelas. Det har nemligen synts komiterade vara påtagligt, att en under år fortgående förvaltning af jernvägsaktiebolagets tillgångar icke kan föreskrifvas, utan att i fråga om den behållna årsin-

komstens användning bestämmelser gifvas, som i vissa afseenden afvika från konkurslagens stadganden om utdelning, och hvilka lemna tillfälle att, så långt den behållna inkomsten af jernvägens fortsatta trafikerande förslår, och med iakttagande af borgenärernes olika rätt, låta deras fordringar gäldas på det sätt, som vid deras tillkomst varit afsedt och således skulle hafva användts, derest konkurs ej inträffat.

Efter dessa allmänna anmärkningar få komiterade i fråga om grunderna till förslagets särskilda bestämmelser anföra:

1 §.

För de skäl, hvilka föranledt komitén att begränsa tillämpningen af denna förordning till *jernvägsaktiebolag*, som *eger* jernväg, för hvars anläggning *expropriationsrätt* blifvit medgifven, har ofvan blifvit redogjort, och bör här endast anmärkas, att, till förekommande af möjlig misstyding af hvad med benämningen jernvägsaktiebolag skall förstås, i 22 § lemnas en bestämd förklaring, att derunder endast skall innefattas sådana aktiebolag, som enligt af Konungen fastställd bolagsordning hafva till ändamål att anlägga eller eljest förvärfva jernväg.

Såsom ofvan blifvit antydt, ingår enligt komiténs åsigt vid bestämmandet af den särskilda form för konkursförvaltning, hvarom här är fråga, ett moment, som ej eger sin motsvarighet vid den allmänna konkurslagstiftningen, nemligen det allmännas kraf derpå att trafiken å jernvägen, såvidt sådant kan ega rum utan förnärmande af någons rätt, äfven under konkursen vidmakthålles. Det berättigade i ett sådant kraf, när det framställes emot concessionerade jernvägar, ligger naturligtvis deri att, då staten genom concessionen medgifver vissa, för jernvägsföretagets bringande till stånd behöfliga förmåner, dessa böra motsvaras af skyldighet å jernvägsegarens sida att, sedan jernvägen blifvit utförd, derå underhålla allmän trafik. Det är endast ur synpunkten af ett allmänt trafikbehofs tillgodoseende, som den expropriationsrätt, concessionen innefattar, kan vara jernvägens anläggare förunnad, och jernvägens användande till trafikens gagn, så länge sådant kan ske, är derföre en fordran, som staten bör kunna uppställa. Detta allmänna intresse torde ock sammanfalla med deras, till hvilka jernvägens egare häftar i skuld. Till och med, i händelse tillfälliga missgynnande förhållanden skulle för en kortare tid vålla, att trafikinkomsten ej är tillräcklig för bekostande af trafikens underhåll,

torde det i allmänhet vara öfverensstämmande äfven med fordringsegarnes intresse att trafiken ej afbrytes. Trafikens inställande kan icke genast medföra en besparing af alla till trafikutgifterna hörande kostnader, ty dels måste aflöningar till personalen fortfarande utgå under den tid, aftalet med dem bestämmer, och dels lära väl jernvägen, dess byggnader, inventarier och materiel äfven efter trafikens upphörande, derest de skola bibehålla sitt värde, framgent tarfva tillsyn och underhåll. På dessa skäl hafva komite-rade ansett det kunna såsom allmän regel uppställas, att under första tiden efter konkursens inträffande jernvägen, så vidt ske kan, skall trafikeras. Är sådant omöjligt, det vill säga vill ingen försträcka konkursmassan de nödiga medlen eller undandraga sig aktieegarne att göra tillskott, ehuru genom det af komitén föreslagna stadgandet i 13 § full säkerhet för dylika försträckningar och tillskott måste anses förefinnas, återstår naturligtvis ingenting annat än att inställa trafiken, då ju i de för jernvägarne meddelade concessioner ej göres något förbehåll om statens rätt att öfvertaga banans trafikerande.

Likväl ligger det icke utom möjlighetens område, att en jernväg erhållit ett sådant läge, att den visar sig omöjligen kunna trafikeras utan ytterligare uppoffringar för trafik kostnadernas bestridande och att det icke heller under en beräknelig framtid gifves utsigt till en förbättring häri, vare sig nu att detta beror på felaktiga beräkningar före banans tillkomst eller på sedermera inträffade förhållanden, såsom anläggandet af konkurrensbanor m. m. dylikt. Då i sådant fall trafikens fortsatta bedrivande under en längre tid onekligen skulle lända till förnärmande af fordringsegarnes rätt, är i 12 § i förslaget angifvet, huru vid den deri bestämda tidpunkt skall under dylika förhållanden förfaras för att fordringsegarne må ur den afträdde jernvägen med hvad dertill hörer utfå den betalning, som står att erhålla genom anlåtande af den vid konkurs vanliga utvägen af egendomens skyndsamma realisation. Såsom regel, bestyrkt af erfarenheten äfven under den senaste för jernvägsrörelsen synnerligen ogynnsamma tiden, får dock antagas, att jernvägarne i vårt land bära trafik kostnaderna, och derföre torde trafikens afbrytande å en till konkursbo hörande jernväg endast undantagsvis behöfva ifrågakomma.

De bestämmelser, som åsyfta att under jernvägsaktiebolagets konkurs möjliggöra trafikens upprätthållande, återfinnas uti förslaget *dels i 4 §*, som innehåller den allmänna föreskriften om trafikens underhållande å jernvägen under konkurs, såvidt sådant ske kan, *dels i 1 §*, der enahanda föreskrift meddelats till efterrättelse för den person, hvilken enligt samma

§ förordnas att efter konkursens öppnande interimistiskt öfvertaga konkursboets vård, *dels i 13 §*, som bestämmer, att de för trafikens underhållande anskaffade eller förskjutna medel skola jemte ränta derå ur konkursboet gäldas i likhet med annan kostnad för jernvägens förvaltning, och således innan någon utdelning till borgenärerne göres, ett stadgande, hvilket genom den säkerhet, det bereder för medlens återgäldande, bör lemna konkursförvaltningen tillfälle att genom lån anskaffa de erforderliga medlen och, derest aktieegarne tillskjuta dem, försäkra desse om medlens återbekommande, *och dels i 2 §*, enligt hvilken, för bevakande af bland annat det allmännas intresse i trafikens underhållande, en särskild person skulle af offentlig myndighet insättas i konkursförvaltningen jemte de gode män och sysslomän, som enligt konkurslagens föreskrifter utses.

Det uppdrag, som i öfrigt tillkommer den enligt 1 § till vårdare af konkursboet förordnade person, sammanfaller med de åligganden, hvilka i senare delen af 9 § konkurslagen angifvas tillhöra den, hvilken i allmänhet i konkurs förordnas att i förvar taga gäldenärs böcker och andra handlingar, som hans rörelse angå, samt att om konkursboets egendom låta hålla vård, intill dess gode män hunnit utses. Att dessa bestämmelser behöfva upptagas i denna förordning beror endast derpå, att komitén ansett samma person derutöfver böra hafva till åliggande att sörja för trafikens fortsättande å jernvägen, ett uppdrag, som innefattar ett mera aktivt ingripande i förvaltningen, än konkurslagen förutsätter tillkomma den enligt senare delen af 9 § förordnade person. De åligganden, hvilka sålunda äro stadgade för den, hvilken enligt denna § förordnas, kräfva att hos honom särskild sakkunskap i fråga om jernvägsförvaltning förefinnes. Detta är i förslaget antydtt med ordet »lämplig», hvilket derjemte innefattar att den som förordnas bör besitta erforderlig skicklighet för utöfande af uppdraget i öfrigt och vara vederhäftig för de medel, han får under händer. Deremot har komitén icke ansett det lämpligen kunna föreskrifvas, att den, hvilken erhållit det uppdrag, hvarom i denna § förnäles, jemväl ovilkorligen skall, der sådant är erforderligt, verkställa uppteckningen af boets egendom, hvadan konkurslagens stadganden i fråga om boets uppteckning, äfven med afseende å jernvägsbolag, ansetts böra kvarstå oförändrade. Det har nemligen synts komiterade icke kunna med säkerhet antagas, att den, hvilken skall förvalta trafiken å jernvägen, alltid är i tillfälle att med tillräcklig skyndsamhet verkställa det i fråga om en jernväg temligen tidsödande uppdraget att verkställa uppteckning af konkursboets egendom.

2 §.

Under 1 § har komitén redan angifvit, huru statens intresse för trafikens underhållande å den för allmän trafik afsedda jernvägen utan hinder af egarens iråkade konkurs varit för komitén ett bestämmande skäl att låta en särskild, utaf offentlig myndighet förordnad person med de enligt konkurslagen valde gode män och sysloman dela omsorgen och ansvaret för förvaltningen af konkursboets egendom.

Ett annat skäl talar jernväl enligt komiténs åsigt för önskvärdheten deraf, att en sådan person blifver af offentlig myndighet utsedd. Fler-talet af fordringsegare hos ett jernvägsaktiebolag kommer i allmänhet att utgöras af obligationsinnehafvare. Då nu obligationer äro affärspapper, afsedda att spridas bland allmänheten, skall, i den mån detta syftemål är vunnet, de af ett jernvägsaktiebolag utgifna obligationer vid bolagets försättande i konkurs innehafvas af ett större antal personer, hvilka, såsom mer eller mindre aflägsset boende och innehafvare af endast ringa fordringsbelopp, endast med stor svårighet och olägenhet kunna bevaka sina intressen i konkursen på samma sätt, som fordringsegare eljest hafva att iakttaga. För att i hvad på lagstiftningen ankommer möjliggöra att åt innehafvare af jernvägsobligationer beredes säkerhet i gäldenärens egendom, har i komiterades förslag till lag om inteckning i jernväg för dem medgifvits pant- eller förmånsrätt i jernvägen. Vare sig nu detta förslag eller ett annat med samma syfte blir såsom lag antaget, måste det alltid vara ett för lagstiftningen afsevärdt mål att i fråga om sådana bland allmänheten cirkulerande kreditpapper, som jernvägsobligationer, kunna, så långt det för lagstiftningen är möjligt, trygga obligationsinnehafvarens rätt, utan att innehafvaren för sin rätts bevakande behöfver vidtaga sådana mått och steg, som för honom kunna anses för mycket betungande eller kostsamma. Af dessa skäl har komitén, på sätt nedan vid 5 § blifver vidare utveckladt, ansett sig böra föreslå att obligationsinnehafvare, som eger pant- eller förmånsrätt i jernvägen, befrias från skyldigheten att bevaka sin fordran i konkursen. Men än vida större olägenhet och kostnad skulle tillskyndas dylika fordringsegare, om de skulle behöfva under konkursen, sjelfva eller genom ombud, tillstädeskomma vid alla borgenärssammanträden, der frågor förhades, som berörde deras rätt, och såsom säkert kan antagas att många obligationsinnehafvare aldrig skola afhöras vid dylika sammanträden. Vid sådant förhållande torde det icke sakna sin betydelse, att i konkursförvaltningen deltagar ett af offentlig myndighet utsedt ombud, hvilket, obe-

roende af den majoritet bland fordringsegarne, som kan hafva bestämt utgången af godmans- och sysslomannavalen, måste, när det gäller olika fordringsegares stridiga intressen, anse sig särskildt ega till uppgift att icke låta någon fordringsegare förnämnas i sin lagliga rätt.

. Ehuru den af offentlig myndighet förordnade gode mannen och sysslomannen icke blifvit tillagd större befogenhet, än som tillkommer en hvar god man eller syssloman, torde det dock vara af hans ställning påkalladt att honom tillkommer lika med Rättens ombudsman att hos Rätten anmäla, om annan god man eller medsyssloman visar motvilja eller försummelse vid fullgörande af sitt uppdrag.

Komitén erkänner väl, att den myndighet, som skall meddela det i denna § omförmälda förordnande, fått sig ålagdt ett synnerligen svårt värf, då den till ifrågavarande ansvarsfulla och maktpåliggande uppdrag skall utse en fullt skicklig och passande person. Då emellertid till detta särskilda uppdrag lämpliga personer endast sällan torde förekomma bland dem, inom hvilka Rättens ombudsmän i konkurser vanligen utses, och då Konungens Befallningshafvande, med den vidsträcktare personalkännedom, denna myndighet måste ega, lättare än en domstol eller en domare bör vara i tillfälle att till uppdraget utse en passande person, har komitén ansett denna person böra förordnas af Konungens Befallningshafvande, så mycket hellre som Rätten eller domaren i allt fall genom Rättens ombudsman eger tillfälle att i konkurssaken utöfva den tillsyn och kontroll, som bör Rätten tillkomma.

3 §.

Då gode män i jernvägsaktiebolags konkurs måste inrymmas långt vidsträcktare befogenhet än i andra konkursmassor såväl med afseende å fortsättandet af gäldenärens rörelse som i fråga om boets belastande med gäld i och för trafikens fortsättande, bör valet af gode män icke överlemnas ensamt åt de borgenärer, som kunna vistas i den ort, der konkursen blifvit anhängiggjord, utan bör tillfälle, såvidt möjligt, beredas alla de borgenärer, hvilka dertill finna sig af sitt intresse manade, att i valet af gode män få deltaga. Genom det här gifna stadgandet att kungörelse om tid och ort för det förhör, vid hvilket gode män skola väljas, skall genom Rättens eller domarens försorg i allmänna tidningarna införas, torde, vid det förhållande att utan tvifvel denna kungörelse, sedan den blifvit i

allmänna tidningarna införd, jemväl kommer att blifva omnämnd i öfriga tidningar inom landet, en skyndsam och vidsträckt spridning af underrettelsen om konkursen och om tid och ort för godmansvalet antagligen komma att vinnas och sålunda de borgenärer, som innehafva obligationer, äfven om de äro boende på vidt skilda orter, sättas i tillfälle att i valet af gode män deltaga.

4 §.

Vid 1 § har komitén redan utalat sin uppfattning om behöfligheten och betydelsen af ett förklarande, på sätt denna § innehåller, om trafikens underhållande på jernvägen, såvidt ske kan, utan hinder af den inträffade konkursen.

Under den tid, hvarom i denna § är fråga, nemligen från godmansvalet till dess auktion enligt 9 § blifvit förrättad eller, der jernvägen på den auktion ej varder såld, intill det borgenärssammanträde, hvarom i 12 § stadgas, ega gode männen och sysslomännen att, på sätt de finna lämpligt, genom lån eller genom förskott, som de sjelfva lemna, bereda medel för trafikens underhållande, utan att något godkännande af borgenärerne ansetts nödigt.

Endast i det fall, att godemännen eller sysslomännen sjelfve icke för- må anskaffa nödigt förskott för trafiken, böra borgenärerne sammankallas, på det de bland dem, som finna med sin fördel förenligt att jernvägs- trafiken fortsättes, må sättas i tillfälle att för detta ändamål tillskjuta nödiga medel. Rörande återbetalning af sådana medel, anskaffade på ena eller andra sättet, hänvisas till 13 §.

5 §.

Enligt 90 § konkurslagen behöfver borgenär, som för sin fordran har inteckning i gäldenärens fasta gods, ej bevaka sin fordran i konkursen, der han ej gör anspråk på betalning ur annan konkursboets egendom, än den intecknade fastigheten. I analogi med detta stadgande har komitén ansett samma fördel böra beredas dem, hvilka för sina fordringar ega pant- eller förmånsrätt i jernväg, förvärfvad i enlighet med bestämmelserna i det förslag till förordning angående inteckning, komitén förut afgifvit.

Af lätt insedda och redan vid 2 § angifna skäl är befrielse från bevakning af synnerlig vigt för innehafvare af jernvägsobligationer, kreditpapper, hvilka äro spridda bland en större allmänhet och för hvilkas fortsatta cirkulerande från den ena innehafvaren till den andra, äfven efter konkursens inträffande, man enligt komiténs åsigt ej bör i lagstiftningen lägga något hinder, hvilket onekligen skulle blifva följden, derest en person innan han öfvertager en obligation, utfärdad af ett jernväg sbolag, hvilket råkat i konkurs, måste skaffa sig visshet, huruvida obligationen är i konkursen bevakad.

Då vidare denna § medgifver de deri omförmälda prioriterade borgenärer rätt att, fastän de icke bevakat sina fordringar, äfven efter inställedagen med de öfrige borgenärerne deltaga i val af sysslomän och i beslut, som inverka på deras rätt, innefattar detta en afvikelse från konkurslagen, som väl före inställedagen, och således innan bevakning af fordringar behöft ske, lemna alla borgenärer rösträtt i de till borgenärernes afgörande förekommande frågor, men efter det inställedagen inträdt, begränsar deltagandet i borgenärernes förhandlingar till dem, hvilka bevakat sina fordringar. Denna afvikelse i förslaget är emellertid oafvisligen betingad ej mindre af den grundsats, hvarifrån förslaget utgått, än ock af de förhållanden, å hvilka denna förordning är afsedd att vinna tillämpning. I motsats till konkurslagen, hvilken, såsom redan är nämnt, utgår derifrån, att konkursboets egendom skall så fort ske kan realiseras, samt i följd deraf enligt regeln inskränker förvaltningen till den kortast möjliga tid och gifver densamma den minsta möjliga omfattning, låter förslaget förvaltningen i samma utsträckning, som om konkurs ej inträffat, fortgå under en längre tid, och konkursboets hufvudsakliga tillgång utgör dessutom just den egendom, hvari de prioriterade borgenärerne ega pant- eller förmånsrätt, hvadan deras rätt naturligtvis är helt och hållet beroende af det sätt, hvarpå denna egendom förvaltas.

De borgenärer, hvilka ej bevakat sina fordringar, men önska deltaga i borgenärsbeslut, hafva endast att visa sig vara innehafvare af dertill berättigande fordran genom företeende antingen af sjelfva fordringshandlingen eller af annat bevis derom, såsom till exempel: att fordringshandlingen är deponerad hos offentlig myndighet, bank eller annan dermed jemförlig inrättning. Huru en sådan borgenär skall visa sin fordringsrätt, har komitéen dock så mycket mindre ansett lämpligt att i lag bestämma, som konkurslagen ej innehåller några närmare föreskrifter i dylikt afseende för deltagande i de borgenärsförhandlingar, hvilka ega rum före inställelse-

dagen och någon klagan deröfver, komitén veterligen, icke försports vid konkurslagens tillämpning.

Deremot har det varit nödvändigt att, i händelse anmärkning göres mot sådan borgenärs fordran, för hvilken, ehuru ej bevakad, rösträtt är medgifven, bestämma dels den form, hvori fråga om sådan borgenärs rätt att i omröstning taga del skall vinna behörig pröfning, dels den verkan i fråga om verkställandet af borgenärernes beslut, som skall tilläggas dylika anmärkningar; och har derföre komitén i §:s sista del inrymt stadganden i nämnda hänseenden.

6 §.

I förslaget har frihet från skyldighet att aflägga borgenärsed ansetts kunna såsom regel medgifvas borgenärer, som för sin fordran hafva sådan inteckning eller förmånsrätt, som förvärfvats enligt den särskilda lag om inteckning i jernväg, hvilken detta förslag förutsätter. Då denna befrielse således endast gäller med afseende å fordringar, för hvilka bevis finnas utfärdade, i den ordning nyssnämnda författningsförslag föreskrifver, och för bedömande af hvilkas giltighet man ej lärer behöfva taga sin tillflykt till borgenärseden såsom bevisningsmedel, torde det icke böra möta någon betänklighet att i fråga om dessa slag af fordringar såsom obehöfligt borttaga det skydd emot obehöriga fordringsanspråk, som med borgenärseden åsyftas; dock med det undantag att äfven med afseende å dessa fordringar konkurslagens stadganden om fordrans beedigande bibehållas för det fall, att qvittning af borgenären yrkas. Den föreslagna befrielsen från denna edgång är enligt komiterades uppfattning af vigt, särskildt derföre att med borgenärsedens nuvarande lydelse skyldigheten att aflägga den och att derigenom, bland annat, försäkra att borgenär, *innan* ansökningen om afträdande af gäldenärens egendom honom kunnig blef, varit innehafvare af fordran, skulle lägga hinder i vägen för möjligheten att lika obehindradt som eljest låta jernvägsobligationer, äfven efter bolagets konkurs, från man till man öfverlåtas. Naturen af dylika kreditpapper fordrar deras fria cirkulerande bland allmänheten, och enligt komiterades åsigt bör detta ej utan nödtvång af lagstiftningen hindras eller försvåras. Det vore ju föga lämpligt, om till exempel obligationer, som hade första prioriteten och för hvilka jernvägsbolaget ordentligen verkställt ränte- och kapitalbetalningar, icke skulle kunna vidare försäljas, derföre att bolagets oförmåga

att fullgöra andra dess förbindelser bragt detsamma i konkurs. Denna olägenhet skulle endast uppkomma deraf att borgenärsedens ordalydelse hindrar den, som efter konkursen blifvit egare af en obligation, att aflägga denna ed, ehuru transaktionen i och för sig vore af den mest rättmätiga beskaffenhet.

Angelägenheten deraf att ej genom fordran af borgenärsed försvåra obligationernas fria cirkulerande äfven efter det konkurs inträddt framträder så mycket tydligare, då man besinnar, att förvaltningen af konkursboet är afsedd att fortgå under en följd af år.

Att den sålunda af komiterade föreslagna befrielsen från borgenärsedens afläggande icke kunnat utsträckas till andra jernvägsbolagets borgenärer än innehafvare af de fordringar, för hvilka pant- eller förmånsrätt, på sätt särskildt är stadgadt, blifvit beviljad, har sin grund deri, att de skäl, hvilka kunna andragas för borgenärsedens bibehållande i konkurser i allmänhet, äfven kunna anföras med afseende å öfrige fordringsegare i jernvägsaktiebolagets konkurs, vid hvilket förhållande, enligt komiterades uppfattning, ifrågavarande ed, så länge den blifver i den allmänna konkurslagen qvarstående, äfven bör i fråga om dessa fordringsegare i sistnämnda slag af konkurser kunna få användas.

7 §.

Med det ändamål förevarande förslag åsyftar låter sig icke förena, att i konkurs af jernvägsaktiebolag inteckningshafvare, på sätt i 13 och 47 §§ konkurslagen förbehålles, skulle hafva rätt att låta utmätningsvis försälja den fasta egendom, hvari han förmånsrätt till betalning eger. Här har derföre blifvit infördt stadgande att den allmänna regeln om intecknad och utmätt fast egendoms försäljning, utan hinder af konkurs, ej eger tillämpning å jernväg, som eges af jernvägsaktiebolag.

8 §.

Det kan antagas att, sedan genom särskild lagstiftning tillfälle blifvit beredt borgenärer hos jernvägsaktiebolag att till säkerhet för sina fordringar förvärfva panträtt eller förmånsrätt i bolagets egendom, de flesta och största fordringsegarne hos de jernvägsbolag, hvilkas ekonomiska ställning är sådan, att denna förordning kommer att å dem tillämpas, blifva

berättigade att njuta förmånsrätt för sina fordringar. Deltagande i pröfning af ackordsförslag tillkommer emellertid enligt 98 § konkurslagen endast oprioriterade borgenärer, och verkan af ackordsaftal är konkursens nedläggande och den afträdda egendomens återställande till gäldenären. Vid sådant förhållande är nödigt att genom förbud mot ackords beviljande i jernvägsaktiebolagets konkurs förekomma, det de oprioriterade fordringsegarne, hvilka i förhållande till bolagets hela skuldmassa komma att utgöra en mycket obetydlig bråkdel, skulle genom antagande af ackord kunna afbryta den påbörjade förvaltningen af jernvägen för samtliga borgenärernes räkning. Ett dylikt förbud synes desto hellre kunna gifvas, som i fråga om jernvägsaktiebolagen förefinnes hvarken den förutsättning, som konkurslagen för ackords beviljande antager vara för handen, nemligen att förmånsrättsegande borgenärer fått full betalning eller med gäldenären om betalningen träffat aftal, ej heller någon rätt för inteckningsegare att utan hinder af konkursen i exekutiv väg påfordra pantens försäljning. Genom stadgandet i 11 § om befogenhet för borgenärerne att under förvaltnings tiden besluta jernvägens försäljning till pris, som borgenärerne bestämma och hvilket icke behöfver motsvara de fordringar, som skola med förmånsrätt ur jernvägen utgå, synes ock behovet af ackord i konkurser af förevarande slag blifva mindre, då härigenom tillfälle beredes borgenärerne att, der fråga uppstår om jernvägens öfverlåtande, antaga ett likvidationsanbud, som de kunna finna för sig förmånligt. Om alltså i fråga om borgenärernes rätt och bästa det ej finnes nödigt att för jernvägsaktiebolag bibehålla konkurslagens stadganden angående tvångsackord, synes äfven från synpunkten af gäldenärens fördel sådant desto mindre nödigt, som under den i förslaget stadgade förvaltnings tiden bolaget har rådruum att vare sig genom bolagets rekonstruktion eller genom den tillökning i trafikinkomst, som förbättrade affärskonjunkturer kunna medföra, icke blott gälda förfallen del af sina amorteringslån, utan äfven betala eller träffa öfverenskommelse angående betalningen af sin sväfvande skuld, och såmedelst enligt stadgandet i 20 § få konkursen nedlagd och återbekomma sin egendom för fortsättning af sin verksamhet.

9—11 §§.

Ehuru ändamålet med förevarande särskilda bestämmelser angående jernvägsaktiebolags konkurs, såsom redan af komitén flerstädes blifvit an-

märkt, är att bereda anstånd med jernvägens försäljning, är det likväl påtagligt, att i de fall, der en omedelbar försäljning af jernvägen skulle leda dertill att alla de fordringsegare, hvilka för sina fordringar i jernvägen hafva förmånsrätt, erhöles full likvid, en dylik försäljning obetingadt blifver att föredraga. Det har derföre och för att icke betaga de oprioriterade borgenärerne tillfälle att få utrönt, huruvida tillgångarne möjligen kunna förslå till gäldande jemväl af deras fordringar, synts komiterade nödigt att i öfverensstämmelse med 51 § konkurslagen föreskrifva, att jernvägen med den dertill hörande lösegendom, hvari förmånsrätt enligt förslaget till in-teckningslag eger rum, skall efter inställelsedagen å offentlig auktion utbjudas till försäljning. Äfven om jernvägen icke är in-tecknad, synes likväl ofvan antydda lösegendom böra säljas tillsammans med sjelfva jernvägen, enär genom denna lösegendoms fränskiljande jernvägens användande för sitt ändamål såsom allmän kommunikationsled skulle omöjliggöras.

Af hvad ofvan blifvit anfördt följer, att villkoret för jernvägens försäljning vid den auktion, hvarom i 9 § förnäles, är att dervid för jernvägen erhålles ett belopp, som fullt betäcker alla förmånsrättsegande borgenärers fordringar, eller ock *alla* dylika borgenärer, hvilka ej skulle för sina fordringar komma i åtnjutande af full likvid, till försäljningen lemna bifall. Vid detta förhållande och i analogi med stadgandena i 51 § konkurslagen har man ansett, att auktionen bör kunna förrättas genom syssломännens försorg utan anlitande af exekutiv myndighet. Om, såsom här ofvan vid 8 § är anmärkt, det får antagas att i de flesta fall för den långt öfvervägande delen af fordringsegarne förmånsrätt kommer att ega rum, lærer väl vid denna auktion å insolvent jernvägsbolags egendom antagligt anbud högst sällan erhållas. I sådana fall blifver genom denna auktion ådagalagdt, att, derest realisation af jernvägen med tillbehör genast skulle ske, oprioriterade borgenärer ej kunde ur köpeskillingen derför erhålla betalning för någon del af sina fordringar. Vid sådant förhållande synes man vara berättigad att derefter i de prioriterade borgenärernes hand lägga beslutande rätten så väl med afseende å administrationens fortsättande utöfver den först stadgade tiden som ock i fråga om möjlig försäljning af jernvägen under administrationstiden; i följd hvaraf förslagets följande §§ utesluta de oprioriterade fordringsegarne från rätt till talan rörande dessa ämnen.

På de skäl, som förut blifvit anförda i fråga om den i förslaget antagna grundsats, att jernvägen, der för densamma ej kan erhållas ett pris,

som betäcker de prioriterade fordringarna, bör under viss längre tid för konkursboets räkning förvaltas, är här stadgadt, att sedan vid det i näst föregående § föreskrifna auktionsförsök det visat sig att för jernvägen med tillbehör sådant pris ej kan erhållas, förvaltning, som nyss är nämnd, skall, derest trafikinkomsterna förslå till utgifterna för trafikens underhållande, utan föregående borgenärsbeslut inträda. Förvaltningstiden har blifvit bestämd till fem år.

Denna tidsbestämmelse — hvilken liksom alla bestämmelser af dylikt slag torde kunna sättas kortare eller längre, allt efter som man vill låta den ena eller andra synpunkten vid dess bestämmande vara den öfvervägande — har af komiterade blifvit vald med hänsyn dertill, att den å ena sidan bör vara så pass lång, att möjlighet att uppnå det med förvaltningen afsedda ändamål förefinnes, och å den andra att borgenärerne ej må allt för länge uppehållas i sin rätt att genom realisation af massans tillgångar få sina fordringar betäckta till så stor del, som tillgångarne kunna medgifva.

Har under den sålunda fastställda tiden förvaltningen ej ledt till det afsedda resultatet, nemligen betalning af jernvägsbolagets *förfallna* skulder, bör på nyss anförda skäl bolagets egendom realiseras och tillgångarne utdelas, der ej borgenärerne kunna finna för sig förmånligt att ytterligare fortsätta förvaltningen.

Såsom redan nämndt, är åt de *prioriterade* borgenärerne öfverlemnadt att härom fatta beslut, och med afseende å borgenärernes ofvan antydda, välgrundade anspråk att ej allt för länge varda i sin rätt uppehållne har här blifvit stadgadt, att för beslut om förvaltningens fortsättning erfordras enahanda röstöfvervigt som den, hvilken konkurslagen för antagande af ackordsförslag fordrar.

Att stadga, det ett ytterligare försäljningsförsök i den ordning 9 § bestämmer skulle ega rum, innan beslut om förvaltningens fortsättande finge fattas, har ej ansetts behöfligt, enär det kan antagas att, om jernvägens ställning är så god, att anbud derå, uppgående till eller närmande sig beloppet af de prioriterade fordringarna, skäligen kan förväntas, borgenärerne ej lära underlåta att begagna den utväg, som enligt 11 § när som helst står dem öppen att besluta boets realiserande.

Derest under förvaltningstiden utsigt uppkommer, att jernvägen kan försälgas till ett pris, hvarmed ett öfvervägande antal af borgenärerne finna sig belåtna, synes tillräckligt skäl ej förefinnas att, sådant oaktadt, låta jernvägens administration för konkursboets räkning fortgå, hvadan de

förmånsrättsegande borgenärerne torde böra vara oförhindrade att om jernvägens försäljning under förvaltningstiden fatta beslut. För ett sådant beslut, hvarigenom den i lag stadgade förvaltningen afbrytes, bör dock, efter komiterades åsigt, fordras en sådan till enhällighet gränsande majoritet bland borgenärerne, som i konkurslagen för antagande af tvångsackord är föreskrifven.

12 §.

Der trafikinkomsterna äro otillräckliga för trafikens underhållande, kan förvaltning af jernvägen för borgenärernes räkning icke ifrågakomma i annat fall, än att nödiga medel genom lån eller förskott anskaffas. Den enligt 4 § gode männen, sysslomännen eller enskild borgenär tillagda rätt att för trafikens underhållande skuldsätta konkursboet kan likväl icke få sträcka sig till obegränsad eller ens någon längre tid efter inställelsedagen, enär i sådant fall, såsom förut är antydt, kunde komma att inträffa, att borgenärernes rätt blefve helt och hållet uppoftad, i det att hvad vid jernvägens försäljning framdeles komme att inflyta åtginge till liqviderandet af skulderna för trafiken. På sådan grund är här föreskrifvet, att för nämnda fall sysslomännen skola sammankalla borgenärerne att besluta, huruvida förvaltningen af jernvägen skall fortgå eller icke och endast i det fall att den kvalificerade pluralitet af förmånsrättsegande borgenärer, som i 10 § är bestämd, beslutar det förra alternativet, får konkursboets fortsatta skuldsättning för trafikens underhållande ega rum.

Blifver ej i enlighet med här gifna föreskrifter administration af jernvägen för konkursboets räkning beslutad, återstår endast att sälja jernvägen i den ordning, som är öfverensstämmande med konkurslagens bestämmelser om försäljning af intecknad fast egendom.

13 §.

På det möjlighet må konkursförvaltningen beredas att, der jernvägens trafikinkomster icke förslå till trafikutgifterna, underhålla rörelsen å banan dels under tiden intill dess jernvägen enligt 10 § kan varda såld eller, om försäljning ej sker, tills det i 12 § föreskrifna borgenärssammanträde egt rum, dels ock efter nämnde tid, om borgenärerne med föreskrifven majoritet besluta att, med antagande af gjordt anbud om förskott, låta

förvaltning för konkursboets räkning fortgå, är här stadgadt, att medel, som äro för trafiken anskaffade eller förskjutna, jemte ränta derå skola ur konkursboet utgå såsom annan förvaltningskostnad, det vill säga framför hvarje fordran hos det i konkurs försatta bolaget, ett stadgande, som för möjligheten att erhålla sådana lån eller förskott synes vara oundgängligen nödigt.

Att detta stadgande påkallas af statens intresse i den allmänna trafikens tillgodoseende och ej bör kunna anses förnärma den enskilde fordringsegarens rätt i följd af de begränsningar i detta afseende, förslaget innehåller, torde framgå af hvad komiterade i det föregående anført.

14 §.

Då sysslomännen i vanliga konkurser hafva till hufvudsakligt åliggande att så skyndsamt som möjligt realisera och utdela massans tillgångar, i följd hvaraf denna förvaltning efter regeln bör under hela tiden af samma personer ombesörjas, hafva deremot sysslomännen i jernvägsaktiebolags konkurs, der förvaltning kommer till stånd, till uppgift att under flera år för borgenärernes räkning fortsätta det i konkurs försatta bolagets rörelse. Med afseende härå synes en närmare anslutning till formerna för förvaltningen af bolag lämpligen kunna ega rum; hvarför här stadgas, att borgenärerne ega att bestämma den tid, under hvilken sysslomännen skola innehafva sitt uppdrag, hvarjemte konkurslagens föreskrift i 44 § angående rätt för borgenärerne att utse personer, för hvilka sysslomännen ega visa redo och räkning, är förändrad till ett ovillkorligt stadgande om val af revisorer för granskning af hvarje års förvaltning.

Den af revisorerne afgifna berättelse torde ock i likhet med hvad i bolag gemenligen eger rum böra årligen föreläggas borgenärerne, som ega meddela sysslomännen décharge för förvaltningen eller i motsatt fall instämma klander deremot inom samma tid, som för klander å sysslomäns redovisning i 124 § konkurslagen stadgas.

15 och 16 §§.

En nödvändig förutsättning för ofvan i 10 § föreslagna bestämmelser, hvarigenom enligt regeln realisation af konkursboets tillgångar kommer

att under flere år blifva uppskjuten och trafiken å jernvägen under tiden drifvas för konkursboets räkning, är utan tvifvel, att behållen afkastning å jernvägen icke år efter annat hopsamlas i afbidan på förvaltningens afslutande, utan årligen utdelas under förvaltningstiden.

Särskilda regler måste derföre uppställas med afseende å den årliga afkastningens fördelning emellan borgenärerne, och komiterade hafva ansett, att man utan att träda någons rätt för nära skulle kunna ordna denna fördelning på sådant sätt att, med iakttagande i öfrigt af i lag stadgad förmånsrätt, dels ränta utgår framför kapital och dels hvad beträffar gäldande af kapital att liqviden till borgenärerne, så långt ske kan, eger rum hufvudsakligen i samma ordning, som skulle hafva iakttagits, derest konkurs ej inträffat.

Den första hufvudregeln vid denna fördelning, nemligen att ränta skall utgå före kapital, som enligt stadgandena i 17 kapitlet handelsbalken eger lika förmånsrätt, synes otvunget kunna härledas från den form, som i förslaget gifvits de åtgärder, hvarigenom det insolventa jernvägsaktiebolaget skall så vidt som möjligt för sig göra rätt. Låter man nemligen förvaltningen af föremålen för panträtten efter konkursen fortgå under någon längre tid, synes det icke vara oberättigadt att låta den afkastning, hvilken under sådana förhållanden icke kan anses blott såsom ett tillfälligt accessorium till föremålen för panträtten, utan är resultatet af en å jernvägen fortfarande drifven industriel rörelse, användas att bland fordringar med lika förmånsrätt i främsta rummet gälda dem, till hvilkas liqviderande samma afkastning skulle, om konkurs ej mellankommit, ovilkorligen hafva påräknats. Klart är ock, att jernvägens afkastning städse beräknats för liqviden af räntorna å jernvägsskulder, under det att kapitalet är hänvisadt till jernvägen med rörlig materiel och inventarier såsom det objekt, som för detsamma skall utgöra säkerhet.

Men äfven från en annan sida sedt synes användandet af nämnda regel vid utdelningen vara öfverensstämmande med rättvisans kraf. Den fordringsegare, hvilken i följd af lagens stadgande tills vidare icke tillåtes att vidtaga någon åtgärd för att genom den pantsatta egendomens försäljning komma i besittning af sitt till betalning förfallna kapital, torde med skäl kunna fordra, att han, såvidt ske kan, under tiden åtminstone erhåller ränta å kapitalet samt att den afkastning egendomen lemnar, — hvilken afkastning möjliggöres derigenom, att honom är ålagdt att uppskjuta med realiserandet af föremålet för hans panträtt —, såvidt den ej

erfordras till förnöjande af borgenärer, hvilka ega bättre rätt, blifver till liqviderande af denna ränta använd.

Då förenämnda regel sålunda icke torde kunna anses stå i strid med hvad rättvisan kräfver, hafva komiterade ansett den så mycket hellre böra användas, som derigenom särskildt i fråga om obligationslånen möjliggöres det enda förfaringssätt som är fullt öfverensstämmande med beskaffenheten af dessa lån. Skola nemligen jernvägsobligationerna under förvaltningstiden kunna bibehålla något bestämdt värde, måste ränteliqviderna vara att påräkna om ej å förfallodagen så åtminstone tid efter annan, i den mån behållen afkastning lemnar tillgång till inlösen af en förfallen räntekupong; och detta torde i de flesta fall allenast derigenom blifva möjligt, att man låter förfallna räntor å obligationslånet utgå förr än utdelning eller amortering å kapitalet får ifrågakomma.

Tillämpningen af de principer, för hvilka sålunda blifvit redogjort, synes ock konsekvent böra leda jemväl till de föreslagna bestämmelserna för regleringen af förhållandet emellan å olika tider förfallna räntor, hvilka ega lika förmånsrätt, nemligen: att af förfallna räntor, hvilka ega lika förmånsrätt, de som under tidigare år till betalning förfallit skola utgå framför dem som under senare år äro förfallna, samt att, der ränta å en och samma fordran är förskrifven att utgå mer än en gång om året, det belopp som under året tidigare förfallit skall utgå framför det senare förfallna.

Såsom den andra hufvudregeln med afseende å fördelningen af jernvägens behållna afkastning angifves, att för fordran, hvilken skall genom amortering under viss tid återbetalas, utdelning å kapitalet ej må utgå till högre belopp, än som erfordras för att amorteringen må kunna på det för densamma bestämda sätt fullgöras.

I det föregående är nämndt, att stadgandet i konkurslagen derom att i följd af konkurs samtliga fordringar skola anses förfallna icke torde kunna anses såsom en under alla förhållanden giltig rättsregel, utan bör i fråga om obligationslån eller andra dylika lån, som skola genom amortering under viss tid återgäldas, modifieras för det fall, att jernvägsaktiebolags konkurs leder icke till en skyndsam försäljning af boets tillgångar, utan till en under längre tid fortgående förvaltning. Redan häraf torde låta sig försvaras att, i fråga om kapitalbeloppen af dylika lån, inskränka rätten till utdelning till hvad som erfordras för liqviderandet af den del af kapitalet, som enligt de vid skuldens tillkomst öfverenskomna grunder till betalning förfallit. Om man dessutom besinnar, att för den

ränte- och kapitalafbetalning, hvarom här är fråga, användes endast afkastningen af jernvägen, i den mån sådan, efter det underhållskostnaden för jernvägen utgått, finnes i behåll, och att vidare alla borgenärers intresse manar dem tillse, att jernvägen med dess tillbehör fortfarande underhålls i godt skick, kan den säkerhet, hvilken pant- eller förmånsrätten i jernvägen erbjuder åt de borgenärer, hvilka ej komma i åtnjutande af enahanda kapitalafbetalning, som tillfaller andra borgenärer, hvilka för sina fordringar hafva lika förmånsrätt, ej anses i något afseende genom den kapitalafbetalning som skett blifva minskad. Tvärtom, i samma mån konkursboet är i stånd att i öfverensstämmelse med lånekontraktet fullgöra ränte- och kapitalafbetalningar på ett obligationslån, komma säkerligen samtliga till detta lån hörande obligationer att i marknaden erhålla ett deremot svarande ökad värde, hvaraf hvarje obligationsinnehafvare vid afyttring af sina obligationer hemtar fördel. Att åter låta kapitalafbetalning å obligationslån utan afseende å den för lånet gällande amorteringsplanen ske i samma proportion till alla, som ega lika förmånsrätt, skulle, då derigenom i allmänhet vid hvarje utdelning endast ett ytterst ringa belopp kunde komma att falla på hvarje obligation samt uppbärandet af detta belopp måste blifva förenadt med synnerligt besvär, äfven ur affärssynpunkt vara mindre klokt.

Genom användning af ifrågavarande regel möjliggöres visserligen, att, der afkastningen dertill lemnar tillgång, efter verkställd ränte- och förfallen kapitalafbetalning å första prioriteten, utdelning kan tillgodokomma prioriterade med sämre rätt, ja till och med oprioriterade borgenärer, men detta är just hvad med förvaltningen af jernvägen åsyftats, och, såsom komiterade ofvan sökt visa, någon rättskränkning blir ej derigenom tillskyndad de bättre prioriterade, då utdelningen verkstälts icke af konkursboets kapitaltillgångar utan af de medel, som utgöra afkastningen af den rörelse, som för konkursboets räkning å jernvägen bedrifves. Tillvägagångemåttet man annorlunda, skulle tvärtom ett obligationslån med bästa prioritet beredas en oberättigad förmån på de öfrige fordringsegarnes bekostnad, då återbetalningen af lånet kunde komma att ske vida hastigare än hvartill öfverenskommelsen vid obligationernas utlemnande berättigade, och intill dess återbetalningen vore till fullo verkställd, skulle alla öfriga borgenärer vara i saknad af all utdelning, äfven om vissa af dem, derest jernvägen genast blifvit såld, skulle hafva erhållit full likvid för sina fordringar. Om, för att taga ett annat exempel, ett jernvägsbolaget lemnadt statslån hade första prioriteten och bolaget möjligen aldrig brustit i sina

skyldigheters fullgörande med afseende å gäldande af ränta och amortering å lånet, synes något giltigt skäl näppeligen finnas hvarföre, när efter bolagets konkurs jernvägen förvaltas för konkursboets räkning under en följd af år, man skulle använda afkastningen af rörelsen till påskyndande af detta låns amortering och förhindra alla andra borgenärer att, så länge någon del af detta lån vore ogulden, erhålla utdelning för förfallen vare sig ränta eller kapital. Att, när sjelfva den egendom, hvari pant- eller förmånsrätt åtnjutes, eller jernvägen med dess tillbehör blifver realiserad, den bäst prioriterade framför alla andra får göra sig betäckt för sin fordran utan afseende å förfallotid är sjelfklart, men enahanda princip är icke tillämplig, då fråga är att i öfverensstämmelse med föreskrifterna i detta förslag för konkursboets räkning fortsätta bolagets verksamhet och disponera den för hvarje år behållna afkastningen.

Komitén motser visserligen den anmärkningen, att, om ett amorteringslån och en annan till hela sitt belopp förfallen skuld hafva lika förmånsrätt, den senare skulden skulle kunna blifva till fullo återbetald vida tidigare än obligationslånet, men härigenom uppkommer icke någon oegentlighet, då man tager i betraktande å ena sidan de ursprungliga olika afbetalningstiderna rörande återbetalningstiderna och å andra sidan att den egendom, som utgör säkerhet för amorteringslånet, bibehålles vid oförminskadt värde. Har jernvägen lemnat sådan afkastning, att dermed kunnat infrias hela den med amorteringslånet konkurrerande skuld, synes det ej vara någon fara att icke amorteringslånets säkerhet är höjd öfver allt tvifvel.

17 §.

Af de regler, som i 16 § äro gifna, angående utdelning för förfallen kapitalfordran å amorteringslån, följer att, der sådant lån skall återgäldas genom inlösen af utlottade obligationer, utlottning af det obligationsbelopp, som hvarje gång skall enligt amorteringsplan infrias, bör under förvaltningstiden genom sysslomännens försorg verkställas i den ordning och å den tid, som för hvarje lån är stadgadt.

Skall åter obligationslån amorteras på det sätt att obligationer för visst belopp å bestämda tider utan föregången lottning uppköpas, är nödigt, att sysslomännen vinna tillförlitlig kännedom om det lägsta pris, hvarför obligationer kunna erhållas, hvarföre här meddelas föreskrift om infordrande genom kungörelse i allmänna tidningarna af anbud å det obli-

gationsbelopp, som skall inköpas. På samma gång stadgandet således afser jemväl att genom framkallande af täflan mellan obligationsinnehafvarne bereda konkursförvaltningen möjlighet att för lägsta möjliga pris kunna inköpa de obligationer, som erfordras, innebär det äfven en garanti deremot att sysslomännen vid inköp af obligationer företrädesvis skulle vända sig till vissa bland obligationsinnehafvarne.

18 §.

I fråga om granskning af de utdelningsförslag, som under förvaltningstiden upprättas, klander deremot och pröfning af sådant klander, har komitén icke funnit anledning till någon afvikelse från konkurslagens stadganden om utdelningsförslag i allmänhet. Beträffande verkställandet af utdelning enligt upprättadt förslag, är ock endast den modifikation i konkurslagens föreskrifter föreslagen, att det lemnas sysslomännen öppet att medgifva borgenär, som för sin fordran har förmånsrätt, lyftning utan borgen, der klander, som blifvit väckt mot utdelningsförslaget, ej inverkar på sådan borgenärs rätt.

19 §.

Enär, såsom i det föregående är anmärkt, önskligt är att jernvägsaktiebolags obligationer, oaktadt bolagets konkurs, fortfarande löpa i allmänna rörelsen, men obligationernas värde otvifvelaktigt kommer att röna en mindre inverkan af den inträffade konkursen, om räntan å dem utfaller å bestämda förfallodagar, än om med ränteliqviden måste uppskjutas tills utdelningsförslag för det förflutna året blifvit upprättadt, är här frihet lemnad sysslomännen att innan utdelningsförslag är upprättadt på eget ansvar gälda ränta, som med förmånsrätt skall utgå, der de finna uppenbart, att behållna inkomsten af jernvägen för året ändock förslår till liqviderande jemväl af de fordringar, som enligt de i 16 § stadgade grunder skola utgå med lika eller bättre rätt; hvilket stadgande, åtminstone i fråga om de fordringar, hvilka med bättre rätt skola ur jernvägen utgå, ej säl- lan torde kunna komma till användning.

20 §.

I det föregående äro angifna grunderna, hvarför allmänna konkurslagens bestämmelse derom, att genom konkurs gäldenärens samtliga skulder anses förfallna, icke bör ega tillämpning å amorteringslån. För konkursens nedläggande torde följaktligen vara tillräckligt, att jernvägsbolaget visar, att den sväfvande skulden blifvit betald eller öfverenskommelse om betalningen deraf träffad samt att å amorteringslånen ränta jemte hvad enligt amorteringsplanen är förfallet blifvit guld.

21 §.

Med afseende å den långa tid, jernvägsaktiebolags konkurs kan komma att fortfara, har funnits nödigt att här meddela från konkurslagens stadganden afvikande föreskrifter angående bestämmandet af arvode till Rätts ombudsman och sysslomännen och i sammanhang dermed om ersättning till revisorerne; hvaremot i afseende på ersättning till gode män och till den person, som enligt 1 § förordnas att vid konkursens början öfvertaga förvaltningen af jernvägen, särskild föreskrift ej funnits vara erforderlig.
